

HIV-kiirtestimise hindamine

Kristi Rüütel¹, R. David Parker², Valentina Ustina³

¹Tervise Arengu Instituut, ²South-Carolina Ülikool, ³Lääne-Tallinna Keskhaigla

TAUST

Varajane HIV-nakkuse diagnoosimine on oluline nii HIV-nakkuse ravi kui ka ennetamise seisukohalt. Suurendamiseks testimisvõimalusi, on paljudes riikides pakutud HIV-testimist väljaspool tavapärast tervishoiusüsteemi, eelkõige riskirühmadele suunatud HIV-ennetamise programmide ja nn kogukonnapõhiste organisatsioonide raames. Käesoleva uuringu eesmärgiks oli HIV-kiirtestimise kasutamise võimaluste hindamine süstlavahetuspunktides (SVP) ja gay-orientatsiooniga klubides (klubi) ning varasema HIV-testimise ja testimisele pöördumise võimalike takistuste hindamine.

MEETODID

Uuringus osalemise võimalust pakuti Tallinnas ühe SVP ja kolme klubi küllastajatele. Lisaks struktureeritud küsimustikule sotsiaaldemograafiliste ja HIV-testimise andmete kogumiseks tehti igale uuritavale HIV-vastaste antikehade analüüs testsüsteemiga Determine HIV-1/2 (Abbott), mille esialgse tulemuse saab teada 15 minutiga.

TULEMUSED

Osalejad. Uuringusse kaasati 200 SVP (keskmine vanus 26,6a, naiste osakaal 16,5%) ja 126 klubi küllastajat (keskmine vanus 30,4a, naiste osakaal 39,7%) küllastajat.

Varasem HIV-testimine. Varem oli HIV-testi teinud 54,4% SVP ja 50,8% klubi küllastajat. Kõige sagedamini oldi testimas käi-

dud anonüümses AIDSi kabinetis (36% SVP ja 42,4% klubi küllastajatest). Peamine põhjus varasemaks testimiseks oli mõlemas grupis soov teada, kas oldi nakatunud (49% klubi ja 35% SVP küllastajatest). Peamised põhjused, miks ei oldud varem testimas käidud, oli ajapuudus (23% SVP küllastajatest) ja sobiliku võimaluse puudumine (19,8% SVP ja 16,5% klubiküllastajatest). Inimesed, kes olid tundud mõnda HIV-nakatunut, olid suurema tõenäosusega ka ise varem HIV testi tegemas käinud (64,1% vs 40,6%, $p < 0,0001$). Teadlikkust HIV-nakkuse levikuteedest ja ennetamisest hinnati 8 küsimuse abil. Süstlavahetuspunktis osalenute seas olid kõrgema teadlikkusega osalejad suurema tõenäosusega varem HIV-testi teinud. Klubides osalenud inimeste teadlikkuse ning varasema HIV-testimise vahel olulisi seoseid ei ilmnenud.

TESTIMISVIISI EELISTUSED

Sõrmeotsa vereproovi andmist HIV-testimisel eelistasid:

- 49% SVP ja
- 30% klubi küllastajatest.

Veenivere analüüsi eelistasid:

- 22% SVP ja
- 30% klubi küllastajatest.

Konkreetne eelistus puudus:

- 16,3% SVP ja
- 37,5% klubi küllastajatel.

Peamisteks põhjusteks kiirtesti eelistamisel toodi selle vähene invasiivsus ning vastuse kohene teadasaamine. Inimesed, kes eelistasid veenivere analüüsi, arvasid, et selle tulemus on täpsem ja usaldusväärsem.

HIV-KIIRTESTIMISE TULEMUSED

SVPs osutus 58 inimest HIV-nakatunuks (29%), nendest 50 meest ja 8 naist. Nendest 46 (79%) ei olnud oma sõnul varem oma nakatumisest teadlikud. Klubides ei avastatud ühtegi HIV-nakatunut.

JÄRELDUSED

HIV-testimise pakkumine riskirühmadele suunatud programmide raames ja kiirtestimise kasutamine esialgsest vastusest koheselt teavitamisega on üheks võimaluseks jõuda riskeerivalt käituvate inimesteni ning suurendada nende HIV-nakatanute hulka, kes on teadlikud oma seisundist.

